

SINAV KOLEJİ

ANAOKULU

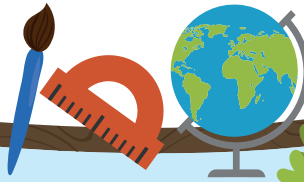

ANAOKULU

BÜLTENİ

4 - 5 Yaş Gelişim

Özellikleri

4 – 5 YAŞ GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

Sevgili Velilerimiz,

Bu ayki bültenimizin konusu 4-5 yaş çocuğunun gelişim özellikleri..

İnsanın kişiliği, zihinsel, duygusal ve fiziksel gelişimi özellikle yaşamın ilk 6 yılında çok hızlı oluşur. Bu yılların insanın hayatında çok önemli bir yeri vardır. Bu dönemde çocuğu gelişim özellikleriyle tanımak ve gelişmesi için gerekli ortamı hazırlamak, ona destek vermek önemlidir. Bunu göz önünde bulundurduğumuzda anne-babanın ve eğitimcilerin, çocuğun yaşına ait gelişim özellikleri hakkında bilgi sahibi olmasının önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Gelişimin hiyerarşik bir sırası vardır. Her çocuk bu gelişimsel sırayı izler. Her aşama bir sonraki aşamanın ön koşuludur. Çocukların hepsi aynı gelişimsel sırayı takip ederler, çocukları birbirlerinden farklı kılan; bu aşamaları geçirme hızları ve gelişmenin yönüyle ilgili konulardır. Çocukların günlük yaşantıları içinde yöneldikleri davranışları, etkinlikleri, onların gelişim özelliklerine uygunluk gösterir. Bu nedenle çocukların beklenen davranış özellikleri, onun gelişim düzeyiyle sınırlıdır. Ailelerin

ve eğitimcilerin çocuğun davranışlarının yönlendirilmesinde yapacağı rehberlik, temelini gelişim özelliklerine dayandırmalıdır. Çocuk gelişimsel olarak hangi düzeyde ise o düzeydeki davranış repertuvarına sahip demektir.

Bir çocuğun gelişim düzeyinin el vermediği bir davranış göstermesi olası değildir.

Gelişim Özelliklerinin Bilinmesi;

- Çocuğun tanınmasına ve doğru yönlendirilmesine,
- Çocuğun gelişimine ait normal dışı gelişmelerin erkenden tespit edilmesine,
- Çocuğun özel ilgi ve yeteneklerinin erkenden tespit edilmesine,
- Değişen yaşam koşulları sonucunda çocukların davranışlarına yansıyan değişikliklerin tespit edilerek yeni normların geliştirilmesine neden olması açısından önemlidir.

Çocuk gelişimsel olarak hangi düzeyde ise o düzeydeki davranış repertuvarına sahip demektir. Bir çocuğun gelişim düzeyinin el vermediği bir davranış göstermesi olası değildir.

4-5 yaş grubunun bu yıl içinde gerçekleştireceği bazı gelişim aşamalarını genel olarak şu şekilde özetleyebiliriz:

ÖZ - BAKIM BECERİLERİ

4-5 yaş çocukları giyinme, soyunma, düğme ilikleme, fermuar açma/kapama gibi konularda zorluk çekmeyecektir. Buna karşın bağcık bağlamak için biraz daha çalışması gerekecektir.

Ana sınıfı öğrencilerinin artık tuvalet işleri konusunda tamamen bağımsızlık kazanmış olmaları beklenir (popolarını silmekte henüz tam olarak başarılı olmasalar bile!).

Okul çantalarını kendi başlarına hazırlamak ana sınıfı öğrencisine yetişkin biri olma duygusunu yaşatacaktır. Ancak çantayı sizin de kontrol ederek, gerekli bir şeyin unutulmadığından emin olmanız gerekecektir.

4-5 yaş çocukları oyuncaklarını toplayabilir ve yatağını düzeltebilir. Ayrıca ufak tefek ev işlerinde size yardımcı

da olabilirler. Örneğin çocukların çoğu kek malzemelerini karıştırmaktan ya da çiçekleri sulamaktan çok hoşlanırlar. Çocuğunuzun öz bakım becerileri gelişimini desteklemek amacıyla ilk yapmanız gereken şey ise gayet açık: Teşvik etmek! Çocuğunuz yeni bir şey yapmaya çalıştığında mutlaka takdir etmeli ve uğraşmaya devam etmesi için uyarmanızdır. ne yapın edin, hemen yardım etmeye kalkışmayın! Yeni bir beceriyi kazanmak için yeterli zamana sahip olması gerekir. Hazır olmadığı bir şey için de zorlamamalısınız. Okul çantasını hazırlaması ya da ayakkabısının bağcıklarını bağlaması vakit alıyorsa, bunun için onu eleştirmeyin, ihtiyacı olan zamanı verin! Yeni becerileri konusunda ne kadar çok idman yaparsa o kadar hızlı ve başarılı olacaktır. Son olarak, çocuğunuzun yaptığı işleri kesin olarak peşinden bir de siz düzeltmeyin. Örneğin arkasından devamlı yatağı siz de düzeltirseniz, bunu fark edecektir ve böylece ona işini doğru yapamadığı mesajını vermiş olursunuz. Doğru yapmanın kendisinden çok, doğru yapabilmek için çaba sarf etmesi önemlidir.

BİLİŞSEL GELİŞİM

4-5 yaş çocuğunun konuşmasının düzgün, net ve akıcı olması beklenir. Bu yaştaki bir çocuk, olan bitenleri anlatabilir, insanları ayrıntılı olarak tarif edebilir ve yerinde sorular sorabilir. Nesnelerin ne işe yaradığını anlatabilir, uzun ve karmaşık cümleler kurabilir. Sohbetleri ve filmleri rahatlıkla takip edebilir.

"l" harfi yerine "y" harfini kullanmak ya da bazı kelimelerde hecelerin yerini karıştırmak (rüya yerine yüra gibi) olabilse de, bu hafif telaffuz sorunları ilerleyen zamanlarda kaybolacaktır ve genellikle önemli bir sorun belirtisi olarak değerlendirilmez.

4-5 yaş çocuğu tartışmayı ve mantık yürütmeyi sever, "çünkü" gibi kelimeleri sıklıkla kullanır. Bilmecelerden ve şakalardan hoşlanır. Sebep-sonuç ilişkilerine ilgi duyar.

Öykülerin başı, ortası ve sonu olduğunu anlar, öyküleri hatırlar ve anlatır. Dikkat yelpazesi geniştir ve iyi konsantre olur. Öyküler yaratmaktan ve bunları anlatmaktan, esprilerden ve şakalardan hoşlanır. Yazıların soldan sağa ve yukarıdan aşağı doğru okunduğunu anlar. Harfleri yazmaya çalışmayı sever ve bazı harfleri - rakamları tanır. İnsan, hayvan ve nesnelere temsil eden resimler çizer. Öğretilirse adres ve telefon numarasını aklında tutabilir.

"Önce-sonra", "yukarıda-aşağıda", "daha az-daha fazla", "aynı" gibi kavramları ve "dün, bugün ve yarın" gibi zaman kavramlarını anlar.

Dört yaş çocuklarının çoğu harfleri ve özellikle de kendi isimlerini yazmayı başarır. Ayrıca harflere ait sesleri de kavramaya başlarlar. Okumayı öğrenme sürecinde önemli bir aşamaya ulaşırlar ve öğretilmesi halinde okumayı da öğrenebilirler.

SOSYAL ve DUYGUSAL GELİŞİMİ

4-5 yaş çocukları basit kurallar içeren oyunları keşfederler ve taklit oyunları oynamak amacıyla arkadaşlarını ve oyuncakları organize ederler. Kuralları anlar ve bunlara saygı gösterirler. Genellikle izin istemeyi bilirler. Almayı ve vermeyi bilir ve bundan zevk duyarlar. Sıralarını bekler ve paylaşımında bulunurlar ancak bunu her zaman istemeyebilirler. Ayrıca oyunda yalnızca "en iyi arkadaşları" ile birlikte olmak arzusu ile diğer çocukları dışlayabilirler. Genellikle kendi cinsiyetinden bir ya da iki arkadaşla oynamayı tercih ederler ve başka çocuklar oyuna katıldığında oyunun patronu gibi davranıp, diğer çocukları yönetmeye çalışırlar. Kendi başına da memnuniyetle ve bağımsız olarak oynarlar.

Halen gerçek ve hayali olan arasındaki farkı zaman zaman karıştırırlar. Genellikle, yüksek sestten, karanlıktan,

hayvanlardan ve bazı insanlardan korkarlar. Buna karşın daha küçük çocuklara kıyasla korkuları daha azdır, çünkü artık dünyayı daha iyi tanımaktadırlar.

Kas gücü ve motor becerilerini test etmekten hoşlanırlar, ancak henüz duygusal olarak başka çocuklarla rekabet etmeye hazır değildirler. Öfke ve kıskançlık duyguların fiziksel yollarla ifade edebilirler. Zaman zaman diğer çocukları eleştirir ve kendi hatalarından dolayı utanırlar.

Kendi kararlarını vermekten hoşlanırlar. Doğru ile yanlış birbirinden ayırmaya başlar ve sürekli olarak "doğru" olanı yapma ve yetişkinlerin onayını alma arzusu duyarlar. Ancak yine de hikâyeler uydurmaya ve yapmamaları gereken bazı şeyleri yapmaya devam ederler. Yetişkinlerle ve diğer çocuklarla sohbet ederler. İnsanlar arasındaki ilişkileri ve aileler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları anlarlar. Diğer insanların duyguları konusundaki hassasiyetleri artar ve başka insanlar üzgün ya da öfkeli olduklarında bunu fark ederler.

Yeni şeyleri denemekten ve risk almaktan hoşlanırlar. Kendilerini "büyük" hissederler ve kendilerinden küçük çocuklar karşısında büyük olmakla övünürler. Güzel bir espri anlayışları vardır. Büyüklere şakalar yapmaktan ve onları güldürmekten zevk duyarlar.

Zaman zaman uzaklaşmak ve yalnız kalmak ihtiyacı duyarlar.

BESLENME

4-5 yaş çocukları harika bir yemek arkadaşı olurlar. Masayı hazırlamaya yardım etmeye, menüden istedikleri yemeği seçmeye, kendi kendilerine servis yapmaya ve bir yandan yemek yerken diğer yandan sohbet etmeye bayılırlar. Yalnız, sık sık masadan kalkma ihtiyacı duyarlar ve sürekli aynı şeyleri yemek isterler. Yemek masasındaki sohbeti yönetmek isterler ve bundan dolayı da yemeklerini bitirmeleri uzun zaman alır.

Bu yaş çocuklarına yemek seçimleri konusunda rehberlik etmek şarttır. Ailenin yönlendirmemesi durumunda çocuklar sebzeler ve diğer sağlıklı gıdalar yerine patates kızartması, şeker, çikolata gibi besin değeri taşımayan yiyecekleri tercih ederler. Öte yandan sağlıklı beslenme, yeterli vitamin ve besinleri almaları çok önemli olmakla birlikte, her zaman tabaklarını silip süpürmeleri ya da yetişkinleri doyuracak porsiyonları tüketmeleri beklenmemelidir.

UYKU

Yatağa gitmekte zorlanan ancak sabahları erkenden uyanan çocukların, daha küçük çocuklara kıyasla yatağa gitmeleri daha kolaydır; ancak sabah uyanmakta güçlük çekerler! Yerleşik bir uyku rutini olan çocuklar, her zaman için uyku konusunda daha rahattırlar. Uyku öncesi masal faslına bayılırlar. Üstelik artık masalları sadece dinlemekle kalmaz, kitaplara kendi kendine bakmaktan da hoşlanırlar. Bazıları çeşitli kelimeleri tanıyabilir ve hatta kendi kendine okumaya dahi başlayabilir. Okumasa dahi, yazılı cümleler hafızasında yer eder ve bu da daha sonra gelecek olan okuma becerisi ile direkt olarak bağlantılı bir beceridir.

Oyun

Fiziksel aktivite seçiminde çocuğunuzun size rehberlik etmesine izin verin. Unutmayın, bu yaş çocukları takım sporları için gerekli fiziksel ve iletişimsel becerileri henüz tam olarak kazanmamışlardır. Bu tür faaliyetlere hazır olabilmeleri için henüz bir-iki yıl daha gereklidir. Şimdilik yüzme, dans, pateng gibi "kendi kendisiyle rekabet edebileceği" spor faaliyetlerini değerlendirmeye alabilirsiniz.

Birlikte kır yürüyüşleri yapmak, hep beraber vakit geçirmek, egzersiz yaparken doğayı tanımak çok güzel bir seçenektir.

Çocuklar sevdikleri ve başarılı oldukları spor dalını keşfedene kadar birçok spor dalını deneyebilirler. Çocuğunuzun spor ve egzersizi en başından olumlu birer deneyim olarak benimsemesi için onu herhangi bir takıma katılması için zorlamayın, sporun rekabetçi yönünü ön plana çıkarmayın.

Çocuklara başarılı olmaları için baskı yapmak doğru değildir. Bir spor faaliyetine sadece sizi memnun etmek amacıyla katılmadığından emin olun. Bu yaşta sporun yalnızca eğlence ve oyun amaçlı yapıldığını unutmayın. 4-5 yaşında bir çocuktan yetişkinlerle aynı sürede egzersiz yapmasını beklemeyin.

Çağın Tipik Özellikleri

- 4-5 yaş çocuğunun en tipik özelliği, sürekli nedenleri ve niçinleri öğrenmeye çalıştıkları, bitmek tükenmek bilmeyen bir merak duygusu içinde olmalarıdır. Çocuğunuzun sorularının gerçekçi bir şekilde cevaplayarak öğrenme merakının kırılmamasına yardımcı olabilirsiniz.
- Genel olarak yetişkin desteğine daha az ihtiyaç duyulan bir dönemdir. Bu yaş çocuklarında yetişkin dünyasına olan ilgi artmıştır. Sorumluluk konusunda bazı deneyimler yaşamaya hazırdırlar.
- Anne-babalar tarafından fırsat verilirse basit ev işlerine yardımcı olabilirler.
- Çocuğunuz size yardımcı olması konusunda destekleyin.
- Hayal dünyası çok geniş olduğu için inanılmaz öyküler anlatabilirler. Henüz yalanla, yalan olmayanı ayırt edemezler. Bu nedenle bu yaşlardaki çocukların anlattıkları yalan olarak kabul edilmez.
- Arkadaşlarıyla olmaktan hoşlanırlar ve oyun grupları 3 yaşa oranla daha uzun sürer. Oyunlarında yetişkin dünyasının ciddi uğraşlarını konu alırlar (öğretmen, doktor, anne-baba rolleri gibi). Oyun sırasında daha yaratıcıdırlar.

a+c

UNUTMAYIN!

Her çocuk birbirinden farklıdır ve her çocuğun kendine has bir gelişim hızı vardır. Burada yer alan bilgiler belli bir tarih veya yaşta mutlaka olması gereken gelişimleri göstermez, çocuğun gelişim potansiyeli hakkındaki (gerçekleşmiş veya yakında gerçekleşmesi muhtemel) genel bilgilerdir.

KAYNAKÇA:

www.psikoloji.gen.tr, www.çocukpsikolojisi.net,
www.cocukgelisim.com, www.aile.org, www.okulrehberlik.com

Sınav Koleji
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisi

SINAV KOLEJİ

ANAOKULU

